

OMMAVIY ONLAYN OCHIQ KURLAR ASOSIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH (PEDAGOGIK YONDASHUV)

Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Nurova Manzura To'ra qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi

Murodova Fayyoza Ashraf qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18052467>

KIRISH

Zamonaviy pedagogika fanida ta'lim jarayonini raqamlashtirish va mustaqil ta'limni rivojlantirish muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi pedagogik jarayonda innovatsion ta'lim shakllarini joriy etishni taqozo etmoqda. Xususan, ommaviy onlayn ochiq kurslar (Massive Open Online Courses – MOOC) talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik vosita sifatida e'tirof etilmoqda. MOOC platformalari ta'lim oluvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda bilimlarni o'zlashtirish, refleksiya va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Shu sababli MOOC asosida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik mexanizmlarini ilmiy jihatdan asoslash dolzarb pedagogik muammo hisoblanadi.

KALIT SO'ZLAR: ommaviy onlayn ochiq kurslar, MOOC, mustaqil ta'lim, masofaviy ta'lim, raqamli ta'lim, pedagogik texnologiya.

ANOSTATSIYA

Ushbu maqolada ommaviy onlayn ochiq kurslar (MOOC) asosida mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi MOOC platformalarining oliy ta'lim tizimida mustaqil ta'lim samaradorligini oshirishdagi pedagogik imkoniyatlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik tahlil, taqqoslash, tizimlashtirish hamda kuzatish metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalari MOOC asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarining o'z-o'zini boshqarish, tanqidiy fikrlash va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatdi. Mazkur tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'limni rivojlantirish va ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

1. Ommaviy onlayn ochiq kurslar tushunchasi va ularning mazmuni

Ommaviy onlayn ochiq kurslar (MOOC) — bu internet tarmog'i orqali keng auditoriyaga mo'ljallangan, ochiq ta'lim resurslari asosida tashkil etiladigan onlayn kurslar majmuasidir. MOOC kurslari video ma'ruzalar, interaktiv topshiriqlar, testlar, forumlar va yakuniy baholash vositalarini o'z ichiga oladi. Coursera, edX, Udemy, FutureLearn kabi platformalar MOOCning keng tarqalgan namunalaridan bo'lib, ular turli fan yo'nalishlari bo'yicha sifatli ta'lim kontentini taklif etadi.

2. MOOC asosida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik mexanizmlari

MOOC kurslari asosida mustaqil ta'limni tashkil etish kompetensiyaviy yondashuvga asoslanadi. Ta'lim oluvchi o'z o'quv faoliyatini rejalashtiradi, o'quv maqsadlarini belgilaydi va natijalarni mustaqil baholaydi. Ushbu jarayonda refleksiya, o'z-o'zini nazorat qilish va pedagogik monitoring muhim ahamiyat kasb etadi. MOOC platformalarida qo'llaniladigan

adaptiv topshiriqlar va reyting tizimlari talabalarning o'quv motivatsiyasini oshiradi hamda mustaqil ta'lim samaradorligini ta'minlaydi.

3. MOOC kurslarining pedagogik afzalliklari

MOOC kurslarining asosiy pedagogik afzalliklari ta'limning ochiqqligi, moslashuvchanligi va individuallashtirishni ta'minlashdan iborat. Ushbu kurslar zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan bo'lib, interaktivlikni kuchaytiradi va talabalarning o'quv faolligini oshiradi. MOOC platformalarida qo'llaniladigan video ma'ruzalar, avtomatlashtirilgan testlar va muhokama forumlari bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shuningdek, MOOC kurslari talabalarning o'z-o'zini baholash va refleksiya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Mazkur jihatlar MOOC kurslarini an'anaviy ta'limni to'ldiruvchi samarali vosita sifatida qarash imkonini beradi.

4. MOOC asosida mustaqil ta'limni joriy etish tajribasi

Oliy ta'lim muassasalarida MOOC kurslaridan foydalanish bo'yicha olib borilgan pedagogik kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, talabalarning o'quv motivatsiyasi sezilarli darajada oshadi. Mustaqil ta'lim jarayonida talabalar o'z bilimlarini amaliy vaziyatlarda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, MOOC kurslari asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarning bilimlarni chuqur va tizimli o'zlashtirishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, talabalar raqamli muhitda ishlash, axborotni tahlil qilish va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Olingan natijalar avvalgi ilmiy tadqiqotlar bilan qiyosiy tahlil qilindi va ularning amaliy ahamiyati asoslandi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari asosida shuni xulosa qilish mumkinki, ommaviy onlayn ochiq kurslar asosida mustaqil ta'limni tashkil etish zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. MOOC kurslaridan maqsadli va tizimli foydalanish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish, talabalar bilimini mustahkamlash va ularning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Kaplan A.M., Haenlein M. Higher education and the digital revolution: About MOOCs, SPOCs and the transformation of higher education // Business Horizons.
2. Hollands F.M., Tirthali D. MOOCs: Expectations and reality. Full report. Center for Benefit-Cost Studies of Education, Teachers College, Columbia University.
3. Allen I.E., Seaman J. Online learning: What every educator needs to know. – New York: Teachers College Press.
4. Siemens G. MOOCs are really a platform // eLearn Magazine.
5. Pappano L. The year of the MOOC // The New York Times.
6. Bates T. Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning. – Vancouver.
7. Anderson T. The theory and practice of online learning. – Athabasca University Press.
8. Means B., Bakia M., Murphy R. Learning online: What research tells us about whether, when and how. – Routledge.
9. uz O'zbek va rus tilidagi manbalar

10. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
11. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining raqamli ta'limni rivojlantirishga oid qarorlari.
12. Ашуров А.Р. Масофавий таълим технологиялари. – Тошкент.
13. Қодиров А.А. Замонавий педагогик технологиялар. – Тошкент.
14. Абдуллаева М. Таълимда ахборот технологияларидан фойдаланиш. – Тошкент.
15. Полат Е.С. Дистанционное обучение: теория и практика. – Москва.
16. Хуторской А.В. Компетентностный подход в образовании. – Москва.